

ด่วนที่สุด

ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ว ๕๘๖๓ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร

ถนนศูนย์ราชการ สน ๔๗๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

เรียน นายทะเบียนอำเภอทุกอำเภอ และนายทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่ง

- อ้างถึง ๑. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดทำทะเบียนบ้าน และการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. หนังสือจังหวัดสกลนคร ด่วนที่สุด ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ว ๕๘๖๓ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามที่จังหวัดสกลนครได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาการแก้ไขปัญหาด้านสัญชาติ และการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน รวมทั้งการดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย และหนังสือเวียนแจ้งที่เกี่ยวข้อง นั้น

สำนักทะเบียนกลาง ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนและการหารือเพื่อแก้ไขปัญหาจากองค์กรพัฒนาเอกชน รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับสถานะบุคคลและสัญชาติ ขอให้พิจารณาแก้ไขปัญหาการไม่รับคำร้องขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและการปฏิเสธคำร้องโดยไม่มีการชี้แจงเหตุผลตามกฎหมายทำให้ผู้ร้องไม่อาจใช้สิทธิในการชี้แจงเหตุผลหรืออุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย อีกทั้งยังพบว่าการดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีจำนวนมาก และในบางรายนั้นเป็นผู้ที่เคยได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าวและมีเอกสารของประเทศต้นทาง เช่น หนังสือเดินทาง (Passport) หนังสือสำคัญประจำตัว Certificate of Identity (C.I.) หรือมีเอกสารการทะเบียนราษฎรและมีเลข ๑๓ หลัก หรือไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยและไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่สำนักทะเบียนที่จัดทำทะเบียนประวัติ โดยเฉพาะสำนักทะเบียนที่มีพื้นที่ติดหรือไม่ห่างไกลจากชายแดนทางภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งบางกรณีเกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนรู้เห็น ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการกระทำทุจริตโดยไม่เกรงกลัวการลงโทษ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ฯลฯ เป็นไปด้วยความถูกต้องในแนวทางเดียวกัน และสามารถแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมถึงเป็นการป้องกันการกระทำทุจริตประพฤติมิชอบในงานดังกล่าว จึงให้จังหวัดแจ้งอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น ให้ชักซ้อมทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนราษฎรและสัญชาติของหน่วยงาน ทุกคนทุกระดับชั้นให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. บุคคลที่จะขอจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ฯลฯ จะต้องเป็นคนต่างด้าวที่ไร้รัฐไร้สัญชาติที่มีภูมิลำเนาอาศัยเป็นหลักแหล่งในราชอาณาจักรเป็นประจำและไม่มีการออกเอกสารราชการของประเทศใดที่แสดงว่าเป็นคนชาติหรือราษฎรของประเทศใดๆ โดยเมื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติ / ดังกล่าว...

“อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ”

ดังกล่าว ยื่นคำร้องขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ คำร้องและพยานหลักฐานประกอบคำร้องถูกต้องแล้ว ให้ออกไปรับเรื่องหรือใช้วิธีการถ่ายเอกสารคำร้องดังกล่าว มอบให้แก่ผู้ยื่นคำร้องไว้เป็นหลักฐาน โดยขั้นตอนการปฏิบัติตั้งแต่รับคำร้อง รวบรวมตรวจสอบพยานหลักฐาน จนถึงการพิจารณาหรือออกคำสั่งของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน ๓๐ วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขยายระยะเวลา ดำเนินการได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน โดยจะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ร้องทราบพร้อมทั้งระบุเหตุผลไว้ในหนังสือแจ้งด้วย

๒. การเรียกสอบพยานบุคคลให้สอบเจ้าบ้านหรือบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังที่ผู้ยื่นคำร้อง อาศัยอยู่หรือบุคคลที่เป็นเพื่อนบ้านอาศัยอยู่ใกล้เคียงกันและพยานบุคคลที่น่าเชื่อถืออีก ๑ -๒ คน โดยให้ คำนี้ถึงความเป็นไปได้และความสามารถที่ผู้ยื่นคำร้องจะแสวงหาบุคคลที่มีคุณลักษณะตามที่เจ้าหน้าที่ กำหนดได้เป็นสำคัญ มิให้กำหนดตัวพยานตามความพึงพอใจ ทั้งนี้ ลักษณะของพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือตามที่ กรมการปกครอง และสำนักทะเบียนกลางได้เคยแจ้งเป็นหลักการไว้ ได้แก่ (๑) ต้องเป็นผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคล ในทะเบียนบ้าน (๒) มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งในท้องที่ที่ผู้นั้นอาศัยอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี (๓) เป็นบุคคล ที่ชุมชนให้การยอมรับนับถือหรือให้การยกย่องศรัทธา (๔) มีความประพฤติดีและต้องรู้จักคุ้นเคยกับผู้ร้องหรือ ครอบครัวของผู้ร้องเป็นอย่างดี

๓. กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจพิจารณาพยานหลักฐานของ ผู้ร้องขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้ (๑) มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่จริงในพื้นที่สำนักทะเบียน เช่น ตั้งบ้านเรือน ประกอบอาชีพ หรือมีครอบครัว เป็นต้น (๒) เป็นบุคคลที่ไม่มีเอกสารการทะเบียนราษฎร ไม่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก และ (๓) ไม่มีเอกสารราชการ ที่แสดงว่าเป็นคนสัญชาติอื่น เช่น หนังสือเดินทาง(Passport) หนังสือสำคัญประจำตัว Certificate of Identity (C.I.) เป็นต้น ให้ดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้ตามคำร้องและกำหนด เลขประจำตัว ๐-XXXX-๐๐XXX-XX-X โดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียน ราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐๕ วรรคสอง

๔. การเพิ่มชื่อในเอกสารทะเบียนราษฎรให้ดำเนินการเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก ให้ตรงกับบ้านที่ผู้ขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนนั้นอาศัยอยู่จริง เว้นแต่บ้านที่อาศัยอยู่นั้น ไม่มีเลขประจำบ้านก็ให้ระบุเหตุผลไว้ในแบบสอบสวน ป.ค. ๑๔ พร้อมทั้งจัดทำแผนที่ระบุสถานที่ตั้งของบ้าน ซึ่งอาศัยอยู่เพื่อใช้ในการตรวจสอบ โดยให้จัดเก็บ (Scan) เอกสารต่างๆ เช่น แบบสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียน สำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ ๘๙) แบบสอบสวนพยานบุคคล ป.ค. ๑๔ แผนที่ระบุสถานที่ตั้ง ของบ้าน เป็นต้น ลงในระบบคอมพิวเตอร์ให้ครบถ้วน และเมื่อจัดทำทะเบียนราษฎรตามแบบ ท.ร. ๓๘ ก เรียบร้อยแล้วให้ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้ผู้ร้องตามระเบียบ สำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๒

๕. กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจพิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานของผู้ขอไม่เพียงพอที่จะยืนยันได้ว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือตรวจสอบพบว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามข้อ ๔ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นสั่งไม่อนุญาต แล้วแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ขอจัดทำทะเบียนประวัติ บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นหนังสือภายใน ๓ วันนับแต่วันที่มีคำสั่ง โดยให้ระบุเหตุผลซึ่งอย่างน้อย

/ ประกอบด้วย ...

“อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ”

ประกอบด้วย ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียน สิทธิในการอุทธรณ์ การยื่นอุทธรณ์และระยะเวลาการอุทธรณ์ไว้ในหนังสือดังกล่าวด้วย โดยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑

๖. ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งให้ผู้ร้องขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีเลขประจำตัว ๑๓ หลักขึ้นต้นด้วยเลข ๐ และเลขหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข ๐ ทราบว่าการจัดทำทะเบียนดังกล่าวผู้ร้องยังมีสถานะเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองรวมถึงเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถจับกุมและดำเนินคดีได้ตามกฎหมาย เว้นแต่จะมีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดเรื่องดังกล่าว

อนึ่ง ผลการติดตามตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับคนต่างด้าวขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ฯลฯ พบว่าในปัจจุบันมีกลุ่มบุคคลหลอกลวงเพื่อแสวงหาประโยชน์จากคนต่างด้าวโดยให้ข้อมูลเชิงชวนให้คนต่างด้าวที่เข้ามาหรืออาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไปติดต่อขอจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบัตรคนเลข ๐ เพื่อจะได้รับสิทธิต่างๆ เช่น การอาศัยอยู่ในราชอาณาจักร การขออนุญาตทำงาน การได้รับสวัสดิการจากรัฐบาล การได้สัญชาติไทย นั้น เป็นการโฆษณาชวนเชื่อและเป็นข้อมูลอันเป็นเท็จเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ์ แห่งทอง)

ปลัดจังหวัดสกลนคร ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานปกครอง
โทร. ๐-๔๒๗๑-๑๔๖๑